

Matuszewski, Adam

"Dzieła wszystkie", T. 3: "Pisma pomniejsze", Mikołaj Kopernik, Warszawa 2007 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 53/1, 248-249

2008

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



Ryszard J a k u b c z a k, Aleksandra S k r a b a c z: *Spoleczeństwo w tworzeniu bezpieczeñstwa narodowego Polski w XXI wieku*. Siedlce 2006 Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, 160 s.

Ksiązka składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy dotyczy miejsca społeczeństwa w demokratycznym państwie oraz czynników warunkujących aktywność społeczeństwa w nim; drugi zawiera rozważania na temat współczesnego pojęcia i charakteru bezpieczeñstwa narodowego, wraz z tendencjami zmian w jego obszarze oraz zagrożeniami, które mu towarzyszą; trzeci przedstawia doświadczenia Polski i innych państw w powszechnym włączaniu społeczeństwa w tworzenie bezpieczeñstwa; czwarty poświęcony jest powszechnej ochronie i obronie narodowej; w piątym zawarto założenia powszechnego współdziałania społeczeństwa w tworzeniu bezpieczeñstwa

Ryszard M a r c i n i a k: *Panteon w siedzibie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Poznań 2005 Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 24 s., il.

Książka zawiera zdjęcia oraz opisy tablic pamiątkowych, upamiętniających ważne dla całego kraju lub społeczności lokalnej postacie i wydarzenia, znajdujące się w posiadaniu Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Znalazły się wśród nich, między innymi: kartusze z kościoła pokarmelitańskiego, tablica 200 rocznicy odsieczy wiedeńskiej oraz tablice ku czci takich wybitnych Polaków, jak: Fryderyk Chopin, Roman Plewkiewicz, Zygmunt Krasiński, August Cieszkowski, Adam Czartoryski, Konstancja i Stefan Łący, Józef Chociszewski, Edmund Paweł Strzelecki, Józef Kostrzewski, ksiądz Szczęśny Dettlof. Autor zamieścił też w tym krótkim (bo zaledwie 24 stronicowym) opracowaniu opisy pomnika Adama Mickiewicza, grobu skrzynkowego, który znalazł się na dziedzińcu Towarzystwa w 1916 r. oraz tablicy upamiętniającej powstanie Aeroklubu Polskiego.

Mikołaj K o p e r n i k: *Dziela wszystkie*. T. 3. *Pisma pomniejsze*. Przedmowa i redakcja naukowa Andrzej W y c z a ñ s k i. Warszawa 2007, Polska Akademia Nauk, Wydawnictwo Sejmowe, XVIII, nlb.2, 238, nlb. 2 s.

Tom jest uzupełnieniem, wydawanej od 1972 r., wielojęzycznej edycji *Dziel wszystkich* Kopernika. Ostatni, czwarty tom wersji polskiej, zawierający facsimile *Pism pomniejszych*, ukazał się w 1992 r. Obecnie wydany tom oraz tom z facsimile niezupełnie jednak pokrywają się ze sobą. Zdarza się bowiem, że tom z facsimile zawiera dokumenty, które nie znajdują się w wydaniu naukowym tekstów, a tom z tekstami zawiera niekiedy dokumenty niereprodukowane w to-

mie z facsimile. Omawiany tom różni się od wcześniej publikowanych tomów *Dzieł wszystkich Kopernika* tym, że łączy w sobie uprzednio oddzielnie wydawane dwie wersje: łacińską i polską. Wstępy, przypisy i komentarze publikowane są jednak jedynie w języku polskim. Z drugiej zaś strony przekładu tekstów łacińskich nie dołączano do rachunków, dokumentów gospodarczych i spisów inwentarzowych. Uznano bowiem, że dokumenty te nie są przeznaczone do normalnej lektury, lecz adresowane są do specjalistów. Bez przekładu zamieszczono też niektóre teksty wtórne, będące bądź ówczesnym tłumaczeniem na niemiecki, czy łacińskim skrótem traktatu Kopernika o monecie z 1517 r., bądź załączoną do traktatu uchwałą Stanów Pruskich z 1418 r. na tematy monetarne. Nie tłumaczono też na polski recept, mimo terminologii obecnie rzadko stosowanej.

Bolesław Olszewicz: *Kartografia polska XVIII wieku. (Przegląd chronologiczno-bibliograficzny)*. Na podstawie tekstu opublikowanego w 1932 r. w „Polskim Przeglądzie Kartograficznym” przygotowali do wydania i uzupełnili skorowidzami Wiesław Wernera i Jerzy Ostrowski. Warszawa 2003 (wyd. 2007) Instytut Historii Nauki PAN; Polskie Towarzystwo Geograficzne; Wydawnictwo Retro-Art., 131 s., ind.

Książka jest uzupełnieniem wcześniejszych reedycji opracowań *Kartografii polskiej* tego autora, a mianowicie, wydanej w 1998 r. w dwóch tomach *Kartografii polskiej XIX wieku*, oraz opublikowanej w 2004 r. reedycji *Kartografii polskiej XV–XVII wieku*. Praca zawiera chronologicznie ułożone autonomiczne teksty o różnej długości (od jednego wiersza do kilku stron), poprzedzone ich kolejnymi numerami, datami rocznymi oraz tytułami, z których większość to nazwiska twórców i skrócone tytuły opisywanych dzieł, a zakończone odwołaniem się do źródeł podawanych informacji. Są to „przeglądy chronologiczno-bibliograficzne” wszelkich faktów, związanych z szeroko rozumianą polską kartografią, w tym prac Polaków za granicą, do których udało się dotrzeć autorowi w wyniku licznych kwerend i studiowania różnorodnej literatury. Zawarte są tutaj wiadomości o opublikowanych lub rękopiśmiennych utworach kartograficznych – atlasach, mapach i planach, oraz o podręcznikach, instrukcjach i artykułach, a także dokumentach urzędowych związanych z kartografią lub w jakimś stopniu ważnych dla tej dyscypliny. Część tekstów to obszerniejsze omówienia działalności i dorobku zasłużonych dla kartografii polskiej osób i instytucji. Niektóre z nich przypominają też o różnych wydarzeniach, mających wpływ na rozwój tej dziedziny.